

Dažādība un personalizācija: iekļaujošas pedagoģiskas darbības «trenažieris»

Dr.paed. prof., Liesma Ose

Mērķis

- piedāvāt **iekļaujošas pedagoģiskas darbības konceptu** jauna izglītības satura izveides apstākļos
- un interaktīvi demonstrēt **jauna skolotāju profesionālās pilnveides moduļa** elementus.

Skolotājs

- Mācību vides un prasmju attīstības «**dirigents**» (OECD 2013);
- Skolēna integritātes, emociju un prāta vienotības, psihoemocionālās labklājības **aizstāvis**;
- **Gids** un **atbalstītājs** mācību procesā.

Gids

- Pielāgo pieejas, saturu, laika sadalījumu.
- Netranslē zināšanas - atbrīvo skolēnus no pasīvas informācijas uztveres.
- Orientē skolēnus individuāli, balstoties viņu jautājumos, skaidrojot neskaidro, nodrošinot nesteidzīgu darbu un sniedzot atbalstu, ja nepieciešams.

Arī skolotājiem jāapgūst kompetences

- Kompetence (..) ir spēja izmantot zināšanas, prasmes un paust attieksmi, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās, spēja adekvāti lietot mācīšanās rezultātu noteiktā kontekstā (izglītības, darba, personīgā vai sabiedriski politiskā).
- Atšķirībā no prasmes kompetence ir kompleksa, tā ietver: zināšanas (satura, epistēmiskas vai procedurālas); prasmes (kognitīvās, tehniskās, intrapersonālās u.c.); attieksmes (tās ir balstītas uz vērtībām un vienlaikus ir saistītas ar motivācijas un gribas elementiem)

Kompetence iekļaušanai

cilvēku un viņu kultūras piederību (sociālo identitāšu) daudzveidības atzīšana un pieņemšana;

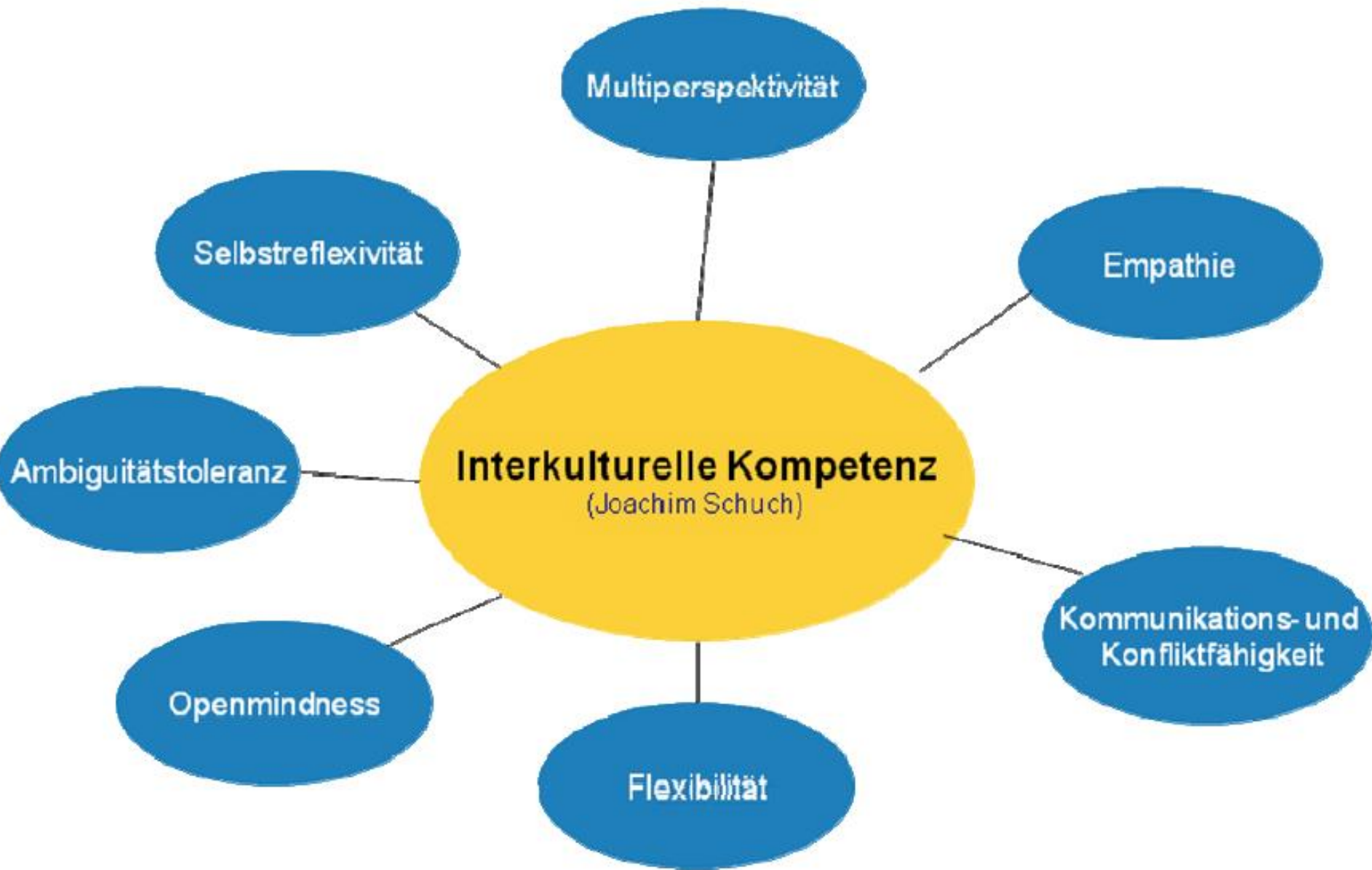
ikvienas personas (skolēna) individuālo spēju, potenciāla un savu robežu tās ietekmēt apzināšanās un pieņemšana;

orientācija iepretim savai un skolēna kompetences attīstībai tā vietā, lai koncentrētos uz trūkumiem, nevarēšanu un problēmām;

attiecību izpratnē un komunikācijas nozīmībā fokusēta pedagoģiska domāšana iepretim skolēnu sasniegumu kvantificēšanas uzsvāriem;

spēja reflektēt par savu un skolēnu darbību un tās rezultātiem dažādos sociālos kontekstos.

Piaget, 1954, Glaserfeld, 1995, Fairclough, 2003

APZINĀŠANĀS

ZINĀŠANAS

ATTIEKSMES

METODISKĀS
PRASMES

APZINĀŠANĀS

Rezultāts

Spēj izvērtēt savu kultūras piederību spektru (sociālās identitātes kā ģimenes un profesionālās lomas, etniskās un reliģiskās piederības, spējas un to ierobežojumi, u.c.) un to ietekmi uz profesionālo darbību.

Apzinās savas priekšrocības mācību situācijās un īsteno pedagoģisko darbību ētiski un atbildīgi.

Ceļš

- Pašnovērtējuma instrumenti (*Džohari logs, Stāstu stāstiem izstāstīju*), testi, biogrāfiskas intervijas, videofilmas, stundu novērojumi.

ATTIEKSMES

Rezultāts

- Demonstrē darbībā atvērtību alternatīviem viedokļiem, vērtībām un risinājumiem, izaicina normativitāti.
- Īsteno vairāku perspektīvu pieeju, ir tolerants, empātisks.

Ceļš

- Darbības pētījumi, situāciju analīze, Intervīzijas, sadarbība ar kolēģiem un skolēnu vecākiem, tās analīze.

ZINĀŠANAS

Rezultāts

Pārzina konstruktīvistu pieeju pedagoģijā, «trešās kultūras bērnu» konceptu (Pollock), kultūras dimensijas (Hofstede); personalizācijas veidus, kooperatīvās mācīšanās metodes; skolēnu un viņu ģimeņu sociālo statusu dažādību, viņu sociālo un izglītības vajadzību spektru, skolēniem nepieciešamo atbalstu; latviešu valodas kā otrās valodas un kā svešvalodas apguves pamatus.

Ceļš

- Lekcija ar praktiskiem uzdevumiem grupās; etnogrāfiskas intervijas, vajadzību izvērtēšana, patstāvīga skolēnu dažādības izpēte, stundu novērošana, tikšanās ar ekspertiem.

PRASMES

Rezultāts

Plānojot pedagoģisko darbu individuāli un metodiskajās apvienībās vai kopā ar kolēģiem, izmanto zināšanas par skolēnu mācīšanās vajadzībām, sociālajiem un kultūras apstākļiem un virza savu darbu, lai sekmētu viņu individuālo attīstību un iekļaušanos skolas vidē, spēj strādāt kopā ar skolēnu vecākiem, spēj nostiprināt skolēnu daudzvalodību, strādājot bilingvāli.

Ceļš

- Lekcijas, prezentācijas, simulācijas,
- stundu novērošana – monitoringa vizītes,
- tikšanās ar ekspertiem vecāku iesaistes jautājumos,
- vadlīnijas sarunām ar vecākiem, kas pārstāv citu kultūru,
- LVA ekspertu ieguldījums „Latviešu valoda kā otrā valoda vai svešvaloda”.

Piemēri

Attieksme pret nenoteiktību (Apzināšanās)

- Tests

Intervīzija (Attieksmes)

Intervīzija ir koleģiālas mācīšanās metode vienas specialitātes grupas ietvaros, kuras vadītāja uzmanība galvenokārt ir pievērsta darbinieku individuālās darbības uzlabošanai to mijiedarbībā un savstarpējas atgriezeniskas saiknes sniegšanā.

Vēres:

- Delor, J., et al. 1996. Learning: The Treasure Within. Report of the International Commission on Education for the Twenty-first Century. Paris: UNESCO.
- UNESCO International Bureau of Education (UNESCO-IBE). 2013. *Learning in the post-2015 education and development agenda*. Geneva: UNESCO-IBE.
- Lanfranchi, A. 2008. Intercultural competence as an element of educational professionalism conclusions for the teacher training, in Georg Auenheimer (Ed.) Intercultural competence and educational professionalism, 2nd edition.
- Pollock, D.C., Van Reken, R., E. 2009. Third Culture Kids: Growing Up Among Worlds. Nicholas Brealey Publishing.
- Ainscow, M. and S. Miles. 2008. "Making education for all inclusive: Where next?" *Prospects* 145(1), 13–34, 14-17
- Hughes, C. 2014. Training Tools for Curriculum Development. Personalized Learning. Geneva: UNESCO-IBE. (Dussel 2013).
- García Huidobro, J.E. 2009. "Inclusive education as incorporation to citizenship." Pp. 27-35 in *Defining an inclusive education agenda: Reflections around the 48th session of the International Conference on Education*, edited by C. Acedo, M. Amadio and R. Opertti. Geneva: UNESCO-IBE.
- Fischer, K.W. and T.R. Bidell. 2006. "Dynamic development of action and thought." Pp. 313–399 in *Handbook of Child Psychology (Vol. 1, 6th edition)*, edited by W. Damon and R.M. Lerner. Hoboken (New Jersey): Wiley.
- Ose, L. 2014. Skolotājs māca to, kas ir viņš pats. GlobeEdit/OmniScriptum GmbH & Co. 27-28.

Paldies par uzmanību!